

KYRKANS AKTUELLA FÖRESKRIFTER
FÖR KYRKORUMMET

UAK 2018, 2023/AEg

**UR ”ALLMÄN INTRODUKTION
TILL DET ROMERSKA MISSALET”**
(INSTITUTIO GENERALIS MISSALIS ROMANI)

KAPITEL V

**KYRKANS INREDNING OCH PRYDANDE
FÖR FIRANDET AV EUKARISTIN**

I. ALLMÄNNA PRINCIPER

288. För eukaristifirandet samlas Guds folk vanligen i en kyrkobyggnad eller, om sådan saknas eller är otillräcklig, på annan plats som är värdig detta stora mysterium. Dessa kyrkor eller andra lokaler ska vara lämpade för utförandet av den heliga handlingen och underlätta de troendes aktiva deltagande. Dessutom ska de heliga byggnaderna och de föremål som är avsedda för gudstjänsten i sanning vara värdiga och vackra, så att de kan tjäna som tecken och symboler för de himmelska tingen.¹⁰⁸

289. Följaktligen söker kyrkan ständigt den förmämliga hjälp som konsten erbjuder och bejaktar konstnärliga uttryck från alla folk och regioner.¹⁰⁹ Likaväl som hon vinnlägger sig om att bevara de konstskatter som gångna sekler har gett oss¹¹⁰ och om så krävs anpassa dem till dagens behov, bemödar hon sig om att uppmuntra andra uttryck som står i samklang med varje ny tids egenart.¹¹¹

Därför ska man i de riktlinjer man ger konstnärerna och urvalet av verk som kan stå i kyrkans söka efter verklig konstnärlig kvalitet, en kvalitet som när tron och fromheten och står i sann överensstämmelse med den teckenfunktion dessa verk ska ha och det ändamål de ska tjäna.¹¹²

¹⁰⁸ Jfr Andra Vatikankonciliet, Konstitution om den heliga liturgin, *Sacrosanctum Concilium*, n. 122–124; Dekret om prästernas ämbete och liv, *Presbyterorum ordinis*, n. 5; Ritkongregationen, Instruktion *Inter Œcumenici*, 26 sept. 1964, n. 90: AAS 56 (1964) s. 897; Instruktion *Eucharisticum mysterium*, 25 maj 1967, n. 24: AAS 59 (1967) s. 554; CIC, can. 932 § 1.

¹⁰⁹ Jfr Andra Vatikankonciliet, Konstitution om den heliga liturgin, *Sacrosanctum Concilium*, n. 123.

¹¹⁰ Jfr Ritkongregationen, Instruktion *Eucharisticum mysterium*, 25 maj 1967, n. 24: AAS 59 (1967) s. 554.

¹¹¹ Jfr Andra Vatikankonciliet, Konstitution om den heliga liturgin, *Sacrosanctum Concilium*, n. 123, 129; Ritkongregationen, Instruktion *Inter Œcumenici*, 26 sept. 1964, n. 13 c: AAS 56 (1964) s. 880.

¹¹² Jfr Andra Vatikankonciliet, Konstitution om den heliga liturgin, *Sacrosanctum Concilium*, n. 123.

290. Alla kyrkor ska invigas högtidligt eller åtminstone välsignas. Domkyrkor och församlingskyrkor ska alltid invigas högtidligt.

291. När det gäller uppförande, restaurering och inredning av heliga byggnader ska de ansvariga konsultera stiftets nämnd för liturgi och sakral konst. Stiftsbiskopen ska ta emot råd och hjälp från denna nämnd när det gäller att uppställa riktlinjer på detta område, godkänna ritningar till nya byggnader och lösa viktigare härmed sammanhängande frågor.¹¹³

292. Utsmyckningen av kyrkan ska snarare syfta till nobel enkelhet än till överdåd. I valet av material ska man vara mån om äkthet; allt ska bidra till både de troendes fostran och kyrkobyggnadens värdighet.

293. För att motsvara vår tids krav ska kyrkan och tillhöriga lokaler disponeras på ett sådant sätt att man inte bara tar hänsyn till det som omedelbart rör gudstjänstfirandet. I de lokaler där folket samlas ska man tillgodose rimliga krav på tillgänglighet och bekvämlighet för de troende, i enlighet med vad som normalt gäller för samlingslokaler.

294. Guds folk som samlas till mässan utgör en organisk och hierarkiskt strukturerad helhet, vilket kommer till uttryck i de skilda uppgifter och olikartade handlingar som hör till mässans olika moment. Den heliga byggnaden som helhet måste vara utformad på ett sådant sätt att den utgör en bild av den menighet som samlas där, medger en riktig gestaltning av alla enskildheter och främjar ett riktigt utförande av varje uppgift.

De troende och kören ska ha platser som underlättar deras aktiva deltagande.¹¹⁴

Celebrerande präst, diakon och övriga medhjälpare ska ha sin givna plats i koret. Där ska också finnas stolar för koncelebranterna. Om dessas antal är mycket stort, placerar man stolar så nära altaret som möjligt utanför koret.

Samtidigt som allt detta ska vara ett uttryck för den hierarkiska ordningen och olikheten i uppgifter, ska det också bidra till en intim och nära gemenskap, genom vilken hela det heliga folkets enhet klart manifesteras. Rummets och alla däri ingående föremåls skönhet ska främja andakten och understryka heligheten i de mysterier som firas där.

¹¹³ Jfr *ibid.*, n. 126; Ritkongregationen, Instruktion *Inter Œcumenici*, 26 sept. 1964, n. 91: AAS 56 (1964) s. 898.

¹¹⁴ Jfr Ritkongregationen, Instruktion *Inter Œcumenici*, 26 sept. 1964, n. 97–98: AAS 56 (1964) s. 899.

II. KORETS INREDNING MED TANKE PÅ DEN HELIGA SAMMANKOMSTEN

295. Koret är den plats där altaret är rest, Guds ord förkunnas och präst, diakon och andra medhjälpare utför sina uppgifter. Det ska lämpligen avskiljas från kyrkans skepp genom att vara något upphöjt eller genom en särskild struktur eller utsmyckning. Det ska vara tillräckligt stort för att liturgin ska kunna utföras och följas obehindrat.¹¹⁵

Altaret och dess utsmyckning

296. Altaret, där korsets offer görs närvarande under sakramental tecken, är Herrens bord till vilket Guds folk kallas samman i mässan. Det är dessutom medelpunkten för den tacksägelse som fullgörs genom eukaristin.

297. I ett invigt rum ska eukaristifirandet äga rum vid ett altare. Om firandet äger rum utanför kyrkorummet, kan det äga rum på ett lämpligt bord, på vilket man alltid ska placera en altarduk, ett korporale, kors och ljusstakar.

298. I varje kyrka bör det finnas ett fast altare, som tydligare och permanent betecknar Kristus Jesus, den levande stenen (1 Pet 2:4, jfr Ef 2:20). I andra gudstjänstlokaler kan altaret vara flyttbart. Altaret kallas fast om det är byggt på så sätt att det är fäst vid golvet och alltså inte kan flyttas. I annat fall kallas det flyttbart.

299. Altaret ska uppföras skilt från väggen, så att man med lätthet kan gå runt det och celebranten kan stå vänd mot folket, vilket rekommenderas överallt där så kan ske. Det ska placeras så att det utgör centrum dit alla de församlade troendes uppmärksamhet spontant riktas.¹¹⁶ Normalt ska altaret vara fast och invigt.

300. Ett altare, såväl fast som flyttbart, bör invigas enligt ordningen i *Pontificale Romanum*. Ett flyttbart altare behöver dock endast välsignas.

301. Enligt kyrklig sed och traditionell symbolik ska skivan på ett fast altare vara av natursten. Man kan emellertid också, med biskopskonferensens medgivande, använda något annat värdigt, hållbart och vackert bearbetat material. Benen eller fundamentet som bär upp altarbordet kan tillverkas av vilket värdigt och hållbart material som helst.

Ett flyttbart altare kan vara av vilket ädelt och solitt material som helst som lämpar sig för liturgiskt bruk, alltefter respektive lands traditioner och praxis.

¹¹⁵ Jfr *ibid.*, n. 91: AAS 56 (1964) s. 898.

¹¹⁶ Jfr *ibid.*

302. Seden att under ett altare som invigs placera helgonreliker, även sådana av icke-martyrer, bör lämpligen bevaras. Relikernas äkthet ska dock vara säkerställd.

303. Då man uppför nya kyrkor bör man helst resa endast ett enda altare, vilket i de troendes församling symboliserar att det finns en enda Kristus och en enda eukaristi. Om det däremot i äldre kyrkor redan finns ett gammalt altare som är så placerat att det försvårar folkets deltagande i mässan och dess konstnärliga värde skadas om det flyttas, kan ett nytt altare uppföras och invigas som tillgodoser estetiska krav. Endast vid detta ska då hållas gudstjänst. För att de troendes uppmärksamhet inte ska avledas från det nya altaret ska det gamla inte vara prytt på något särskilt sätt.

304. Av vördnad för eukaristin som Herrens åminnelse och som den måltid i vilken vi får ta emot Herrens kropp och blod placerar man på altaret minst en vit altarduk som till form, mått och mönstring passar altarets utformning.

305. Altarets utsmyckning ska vara måttfull.

Under adventstiden ska altaret smyckas med blommor på det återhållsamma sätt som motsvarar denna kyrkoårstids karaktär och så att man inte tar ut glädjen över Herrens födelse i förskott. Man får inte smycka altaret med blommor under fastetiden. Undantag från denna regel är söndagen *Lætare* (fjärde söndagen i fastan), vidare högtider och fester.

Blomsterutsmyckningen ska alltid vara måttfull. Blommor ska hellre placeras vid altaret än på det.

306. På själva altarbordet får endast det som behövs för mässfirandet placeras, dvs. från och med början av mässan till förkunnandet av evangeliet evangeliet; från och med frambärandet av gåvorna till och med purifikationen av kärlden kalk med paten, ciborium (om sådant behövs), vidare korporale, purifikatorium, palla och missale.

Högtalaranläggning och mikrofon, om sådana behövs för att förstärka prästens röst, ska ha en diskret utformning.

307. De ljusstakar som krävs för varje enskild liturgisk handling, som uttryck för vördnad och varierande grad av högtidlighet (jfr n. 117), ska alltefter korets och altarets utseende placeras antingen på eller kring altaret. De placeras på ett sådant sätt att de skapar en harmonisk helhet och så att de troende inte hindras från att se vad som sker på altaret eller det som finns där.

308. Likaledes ska det på eller i närheten av altaret finnas ett kors med den Korsfästes bild, väl synligt för det församlade folket. Det rekommenderas att detta kors även utanför själva gudstjänsten förblir i närheten av altaret, som en påminnelse för de troende om Herrens frälsande lidande.

Ambonen

309. Guds ords värdighet kräver att det i kyrkan finns en plats som är väl lämpad för förkunnelsen av detta ord och mot vilken de troendes uppmärksamhet spontant riktas under ordets liturgi.¹¹⁷

Normalt ska denna plats vara en permanent ambon och inte bara en enkel flyttbar pulpet. Ambonen ska placeras med hänsyn tagen till hela kyrkorummets utformning, och den ska ha en sådan placering att vigda ämbetsbärare och lektorer utan svårighet kan ses och höras av de troende.

Ambonen är reserverad för läsningarna, responsoriepsalmen och påskens *Exsultet*; vid ambonen kan också predikan och kyrkans allmänna förbön äga rum. Ambonens värdighet kräver att endast den som utför ordets tjänst använder sig av den.

Innan en ny ambon tas i bruk för sitt liturgiska ändamål bör den välsignas enligt ordningen i *Rituale Romanum*.¹¹⁸

Celebrantens och medhjälparnas stolar

310. Den celebrerande prästens stol ska vara ett uttryck för hans uppgift att förestå församlingen och leda dess bön. Den är alltså rätt placerad om den är vänd mot folket och står längst bak i korets fond. Detta såvida inte byggnadens struktur eller andra omständigheter lägger hinder i vägen, t.ex. om det alltför stora avståndet försvårar kommunikationen mellan prästen och den församlade menigheten eller om tabernaklet finns mitt i koret bakom altaret. Man ska undvika all likhet med en tron.¹¹⁹ Innan den tas i bruk för sitt liturgiska ändamål bör den välsignas enligt ordningen i *Rituale Romanum*.¹²⁰

Likaså ska det finnas sittplatser för koncelebranterna och för de präster som, utan att koncelebrera, deltar i mässan klädda i kordräkt.

Diakonens stol placeras närmast intill celebrantens. För övriga medhjälpare placeras stolarna så att de klart kan skiljas från stolarna för klerus och dessa medhjälpare lätt kan fullgöra sin uppgift.¹²¹

III. KYRKORUMMET'S INREDNING

¹¹⁷ Jfr Ritkongregationen, Instruktion *Inter Œcumenici*, 26 sept. 1964, n. 96: AAS 56 (1964) s. 899.

¹¹⁸ Jfr *Rituale Romanum, De benedictionibus*, editio typica 1984; Ordo benedictionis occasione data auspicandi novum ambonem, n. 900–918.

¹¹⁹ Jfr Ritkongregationen, Instruktion *Inter Œcumenici*, 26 sept. 1964, n. 92: AAS 56 (1964) s. 898.

¹²⁰ Jfr *Rituale Romanum, De benedictionibus*, editio typica 1984, Ordo benedictionis occasione data auspicandi novam cathedram seu sedem præsidentiae, n. 880–899.

¹²¹ Jfr Ritkongregationen, Instruktion *Inter Œcumenici*, 26 sept. 1964, n. 92: AAS 56 (1964) s. 898.

De troendes platser

311. De troendes platser ska planeras noga, så att de troende både med blicken och med inre samling kan på tillbörligt sätt följa det som sker i den heliga handlingen. Normalt ska det finnas bänkar eller stolar till deras förfogande. Bruket att reservera sittplatser för vissa privatpersoner är förkastligt.¹²² Bänkarna eller stolarna ska vara så utformade att de troende utan svårighet kan inta de kroppsställningar som är föreskrivna för mässans olika moment och utan svårighet gå fram till den heliga kommunionen.

Man ska sörja för att församlingen inte bara kan se prästen, diakonen och lektorerna utan också – med adekvat högtalaranläggning – lätt kan höra dem.

Körens och musikinstrumentens placering

312. Alltefter respektive kyrkas arkitektoniska utformning ska man placera kören så att det klart framgår vad den är: en del av den församlade gemenskapen av troende som har en speciell uppgift. Kören ska placeras så att den utan svårighet kan fullgöra sin liturgiska uppgift. Rummets utformning ska inte försvåra för någon enda körmedlem att delta i mässans sakramentala handling.¹²³

313. Orgeln och andra för gudstjänstbruk godtagna musikinstrument ska placeras på ett sådant sätt att de kan understödja både körens och folkets sång och så att de, vid rent instrumentalspel, kan höras väl av alla. Innan orgeln tas i bruk för sitt liturgiska ändamål bör den välsignas enligt ordningen i *Rituale Romanum*.¹²⁴

Under adventstiden ska orgeln användas på det återhållsamma sätt som motsvarar denna kyrkoårstids karaktär, och man ska inte ta ut hela glädjen över Herrens födelse i förskott.

Under fastetiden får orgeln och andra instrument endast användas för att ackompanjera sång. Undantag från denna regel är söndagen *Lætare* (fjärde söndagen i fastan), vidare högtider och fester.

Platsen där den heliga eukaristin förvaras

314. I enlighet med varje kyrkas arkitektoniska utformning och legitima lokala seder och bruk ska det allraheligaste sakramentet förvaras i ett tabernakel i en framträdande, väl synlig och smakfullt utsmyckad del av kyrkan som inbjuder till bön.¹²⁵

¹²² Jfr Andra Vatikankonciliet, Konstitution om den heliga liturgin, *Sacrosanctum Concilium*, n. 32.

¹²³ Jfr Ritkongregationen, Instruktion *Musicam sacram*, 5 mars 1967, n. 23: AAS 59 (1967) s. 307.

¹²⁴ Jfr *Rituale Romanum, De benedictionibus*, editio typica 1984, Ordo benedictionis organi, n. 1052–1067.

¹²⁵ Jfr Ritkongregationen, Instruktion *Eucharisticum mysterium*, 25 maj 1967, n. 54: AAS 59 (1967) s. 568; Instruktion *Inter Œcumenici*, 26 sept. 1964, n. 95: AAS 56 (1964) s. 898.

Tabernaklet ska normalt vara ett enda, icke flyttbart, av solitt material, inbrottssäkert och ogenomskinligt. Det ska vara låst, så att faran för profanering till det yttersta undviks.¹²⁶

Innan tabernaklet tas i liturgiskt bruk bör det lämpligen välsignas i enlighet med ordningen i *Rituale Romanum*.¹²⁷

315. För symbolikens skull är det bäst att det inte finns något tabernakel där den allraheligaste eukaristin förvaras på det altare vid vilket mässan firas.¹²⁸

Alltefter biskopens bedömning ska tabernaklet placeras:

a) antingen i koret – men inte på celebrationsaltaret – i den lämpligaste formen och på det lämpligaste stället, vilket kan vara på ett gammalt altare som inte längre används för mässfirande (jfr n. 303);

b) eller i ett kapell som inbjuder till de troendes enskilda tillbedjan och bön.¹²⁹ Detta kapell ska vara organiskt förbundet med kyrkan och synligt för de troende.

316. I enlighet med traditionell sedvänja ska det invid tabernaklet ständigt brinna en lampa, vars låga närs av olja eller paraffin, som markering av och uttryck för vördnad för Kristi närvaro.¹³⁰

317. Man får inte heller i något avseende försumma kyrkorättens övriga föreskrifter angående den heliga eukaristins förvarande.¹³¹

Heliga bilder

318. I sin jordiska liturgi får kyrkan en försmak av den gudstjänst som firas i den heliga staden Jerusalem, till vilken vi som pilgrimer är på väg och där Kristus sitter på Guds högsta sida. Genom att vörda helgonens minne hoppas hon att få del i gemenskapen med dem.¹³²

¹²⁶ Jfr Ritkongregationen, Instruktion *Eucharisticum mysterium*, 25 maj 1967, n. 52: AAS 59 (1967) s. 568; Instruktion *Inter Oecumenici*, 26 sept. 1964, n. 95: AAS 56 (1964) s. 898; Sakramentskongregationen, Instruktion *Nullum unquam tempore*, 28 maj 1938, n. 4: AAS 30 (1938) s. 199–200; *Rituale Romanum, De sacra communione et de cultu mysterii eucharistici extra missam*, editio typica 1973, n. 10–11; CIC, can. 938 § 3.

¹²⁷ Jfr *Rituale Romanum, De benedictionibus*, editio typica 1984, Ordo benedictionis occasione data auspiciandi novum tabernaculum eucharisticum, n. 919–929.

¹²⁸ Jfr Ritkongregationen, Instruktion *Eucharisticum mysterium*, 25 maj 1967, n. 55: AAS 59 (1967) s. 569.

¹²⁹ Jfr *ibid.*, n. 53: AAS 59 (1967) s. 568; *Rituale Romanum, De sacra communione et de cultu mysterii eucharistici extra missam*, editio typica 1973, n. 9; CIC, can. 938 § 2; Johannes Paulus II, *Brev Dominica Coena*, 24 febr. 1980, n. 3: AAS 72 (1980) s. 117–119.

¹³⁰ Jfr CIC, can. 940; Ritkongregationen, Instruktion *Eucharisticum mysterium*, 25 maj 1967, n. 57: AAS 59 (1967) s. 569; *Rituale Romanum, De sacra communione et de cultu mysterii eucharistici extra missam*, editio typica 1973, n. 11.

¹³¹ Jfr särskilt Sakramentskongregationen, Instruktion *Nullum unquam tempore*, 28 maj 1938: AAS 30 (1938) s. 198–207; CIC, can. 934–944.

¹³² Jfr Andra Vatikankonciliet, Konstitution om den heliga liturgin, *Sacrosanctum Concilium*, n. 8.

Därför bör, i enlighet med urgammal kyrklig tradition, bilder av Herren, den saliga jungfrun Maria och helgonen avsedda att vördas av de troende finnas i alla kyrkorum.¹³³ De ska placeras på ett sådant sätt att de hänvisar de troende till de trons mysterier som där firas. Man ska se till att dessa bilder inte är orimligt många och att de har en korrekt placering, så att inte de troendes uppmärksamhet dras från själva gudstjänsthandlingen.¹³⁴ Normalt får man bara ha en bild av varje helgon. Kyrkans utsmyckning och inredning ska, vad bilderna beträffar, vara sådan att hela församlingens andliga behov tillgodoses; samtidigt ska bilderna vara vackra och värdiga.

¹³³ Jfr Pontificale Romanum, *Ordo dedicationis ecclesie et altaris*, editio typica 1977, kap. IV, n. 10; *Rituale Romanum, De benedictionibus*, editio typica 1984, Ordo ad benedicendas imagines quæ fidelium venerationi publicæ exhibentur, n. 984–1031.

¹³⁴ Jfr Andra Vatikankonciliet, Konstitution om den heliga liturgin, *Sacrosanctum Concilium*, n. 125.

UR KYRKOLAGEN (*CODEX IURIS CANONICI*)

Can. 858 §1 Varje församlingskyrka ska ha en dopfunt, utan hinder för samma rätt redan förvärvat av andra kyrkor.

§2 Stiftets ordinarius kan, efter samråd med den lokale kyrkoherden, för att det ska vara bekvämare för de troende medge eller förordna att en dopfunt placeras även i annan kyrka eller kapell inom församlingen.

Can. 964 §1 Den rätta platsen för att höra sakramental bikt är en kyrka eller kapell.

§2 För biktstolen ska normer utfärdas av biskopskonferensen, dock med förbehåll att biktstolarna, som de troende som så önskar fritt får använda, ska vara placerade på öppen plats och försedda med fast galler, placerat mellan penitenten och biktfadern.

§3 Utom av skälig anledning ska bikt inte höras någon annanstans än i en biktstol.

DEL III: HELIGA PLATS OCH TIDER

AVDELNING I: HELIGA PLATSER (Can. 1205–1243)

Can. 1205 Heliga platser är de som är avskilda för gudstjänst eller till begravning av de troende genom den invigning eller välsignelse som de liturgiska böckerna föreskriver för detta ändamål.

Can. 1206 Invigningen tillkommer stiftsbiskopen och honom i lag likvärdiga. För en invigning inom sitt eget territorium kan de anlita någon annan biskop eller, i undantagsfall, en präst.

Can. 1207 Heliga platser välsignas av ordinarius, men välsignelse av kyrkor är förbehållen stiftsbiskopen. Båda får dock delegera uppgiften till en annan präst.

Can. 1208 Ett dokument ska upprättas där invigningen eller välsignelsen av en kyrka, liksom välsignelsen av en kyrkogård, registreras. Det ena exemplaret ska förvaras i stiftskurian, det andra i kyrkans arkiv.

Can. 1209 Invigningen eller välsignelsen av en plats är tillräckligt konstaterad även av ett enda objektivi vittne, förutsatt att det inte är någon till nackdel.

Can. 1210 På en helig plats får endast de ting tillåtas som tjänar till att utöva eller främja tillbedjan, fromhet och religion. Allt som inte är i harmoni med platsens

helighet är förbjudet. Ordinarius kan dock i enskilda fall tillåta annan användning, förutsatt att den inte strider mot platsens heliga karaktär.

Can. 1211 Heliga platser skändas genom handlingar utförda på dem som är allvarligt skadliga och stöttestenar för de troende när, enligt den lokala ordinarius' bedömning, dessa handlingar är så allvarliga och så strider mot platsens heliga karaktär att tillbedjan inte får fortsätta att hållas där innan skadan reparerats med hjälp av den botrit som är föreskriven i de liturgiska böckerna.

Can. 1212 Heliga platser förlorar sin dedikation eller välsignelse om de i stor utsträckning har förstörts, eller om de permanent har överlåtits till sekulärt bruk, antingen genom dekret från behörig ordinarius eller helt enkelt i praktiken.

Can. 1213 Kyrkans myndighet utövar fritt sina befogenheter och funktioner på heliga platser.

KAPITEL I: KYRKOR

Can. 1214. Termen kyrka avser en helig byggnad avsedd för tillbedjan av Gud, till vilken de troende har tillträde för utövandet, särskilt det offentliga utövandet, av gudsdyrkan.

Can. 1215 §1 Ingen kyrka får byggas utan stiftsbiskopens uttryckliga och skriftliga medgivande.

§2 Stiftsbiskopen får inte ge sitt samtycke förrän han har rådfrågat prästrådet och angränsande kyrkors rektorer och sedan beslutat att den nya kyrkan kan tjäna själarnas bästa och att nödvändiga medel kommer att finnas tillgängliga för att bygga kyrkan och att sörja för att gudstjänst firas där.

§3 Även om de har fått stiftsbiskopens medgivande att inrätta ett nytt hus i ett stift eller stad, måste religiösa institut inhämta samme biskops tillstånd innan de får bygga en kyrka på en bestämd plats.

Can. 1216 Vid byggande och restaurering av kyrkor ska experters råd inhämtas, och liturgins och den heliga konstens principer och normer ska iakttas.

Can. 1217 §1 Så snart som möjligt efter färdigställandet av byggnaden ska den nya kyrkan invigas eller åtminstone välsignas, enligt de lagar som gäller för den heliga liturgin.

§2 Kyrkor, särskilt domkyrkor och församlingskyrkor, ska invigas genom en högtidlig rit.

Can. 1218 Varje kyrka ska ha ett eget namn (*titulus*). När kyrkan väl har invigts kan detta namn inte ändras.

Can. 1219 Alla gudstjänsthandlingar får utföras i en kyrka som lagligen har invigts eller välsignats, utan förfång för församlingens rättigheter.

Can. 1220 §1 De ansvariga ska se till att kyrkorna hålls rena och är smyckade på det sätt som anstår Guds hus, och att allt som inte är förenligt med platsens heliga karaktär är uteslutet.

§2 Normal omsorg om bevarande och lämpliga säkerhetsåtgärder ska tillämpas till skydd för heliga och dyrbara föremål.

Can. 1221 Inträdet till en kyrka vid heliga handlingar ska vara öppet och gratis.

Can. 1222 §1 Om en kyrka omöjligen kan användas för gudstjänst och det inte finns någon möjlighet att den återupprättas, kan stiftsbiskopen tillåta att den används för något sekulärt men inte otillbörligt syfte .

§2 Om andra allvarliga skäl talar för att en särskild kyrka inte längre bör användas för gudstjänst, kan stiftsbiskopen tillåta att den används för ett sekulärt men inte otillbörligt syfte. Innan han gör det måste han rådfråga prästrådet; han måste också inhämta samtycke från dem som lagligen kunde göra anspråk på rättigheter över den kyrkan, och han måste vara säker på att själarnas bästa inte skadas av överlåtelsen.

KAPITEL II: ORATORIER OCH PRIVATA KAPELL

Can. 1223. Ett oratorium betyder en plats som, genom ordinarie uppdrag, är avsatt för gudomlig tillbedjan, för att underlätta för någon gemenskap eller grupp av de troende som samlas där, och till vilken andra medlemmar av de troende än, med behörig överordnads samtycke, kan ha tillträde.

Can. 1224 § 1 Ordinarius får inte ge det tillstånd som krävs för att inrätta ett oratorium såvida han inte först, personligen eller genom annan, har besiktigat den plats som är avsedd för oratoriet och funnit den vara inrättad på tillbörligt sätt.

§2 Efter att detta tillstånd har getts kan oratoriet inte omvandlas för sekulärt bruk utan bemyndigande av samma ordinarius.

Can. 1225 Alla former av gudstjänst kan firas i ett lagenligt inrättat oratorium, förutom de som är uteslutna av lagen, genom en bestämmelse av den lokale ordinarius eller av liturgiska lagar.

Can. 1226 Termen privat kapell betyder en plats som, med tillstånd av den lokala ordinarius, är avsatt för gudstjänst och andakt, för att underlätta detta för en eller flera individer.

Can. 1227 Biskopar kan för eget bruk inrätta ett privat kapell som åtnjuter samma rättigheter som ett oratorium.

Can. 1228 Utan hinder av bestämmelserna i can. 1227 krävs tillstånd från den lokale ordinarius för att fira mässan och andra heliga handlingar i ett privat kapell.

Can. 1229 Det är lämpligt att oratorier och privata kapell välsignas enligt den rit som är föreskriven i de liturgiska böckerna. De måste dock reserveras enbart för gudstjänst och andakt och hållas fria från all annan användning i hemmet.

KAPITEL III: HELGEDOMAR

Can. 1230 Termen helgedom betyder en kyrka eller annan helig plats som, med godkännande av den lokale ordinarius, på grund av särskild fromhet frekventeras av de troende som pilgrimer.

Can. 1231 För att en helgedom ska kunna kallas nationell krävs biskopskonferensens godkännande. För att den ska kunna kallas internationell krävs den Heliga Stolens godkännande.

Can. 1232 §1 Den lokala ordinarius är behörig att godkänna stadgarna för ett stifts helgedom, biskopskonferensen dem för en nationell helgedom, endast den Heliga Stolen dem för en internationell helgedom.

§2 En helgedoms stadgar ska i huvudsak bestämma dess syfte, rektors befogenheter samt ägandet och förvaltningen av dess egendom.

Can. 1233 Vissa privilegier kan beviljas helgedomar när de lokala omständigheterna, antalet pilgrimer och särskilt de troendes bästa förefaller göra detta tillrådligt.

Can. 1234 § 1 Vid helgedomar ska frälsningsmedlen göras tillgängliga för de troende i större utsträckning än annars: genom trägen förkunnelse av Guds ord, genom stimulerande av liturgiskt liv, särskilt genom firandet av eukaristin och boten, och genom främjande av godkända former av folkfromhet.

§2 I helgedomar eller på platser i anslutning till dem ska votivoffer i form av folklig konst och uttryck för folklig fromhet visas upp och noggrant skyddas.

KAPITEL IV: ALTAREN

Can. 1235 §1 Altaret eller bordet på vilket det eukaristiska offret firas kallas fast om det är så konstruerat att det är fäst i golvet och därför inte kan flyttas; det kallas löst om den kan tas bort.

§2 Det är lämpligt att det i varje kyrka finns ett fast altare. På andra platser avsedda för firandet av heliga handlingar kan altaret vara antingen fast eller flyttbart.

Can. 1236 §1 I enlighet med kyrkans traditionella praxis ska bordsskivan på ett fast altare vara av sten, närmare bestämt av en enda natursten. Även något annat värdigt och gediget material får dock användas, om biskopskonferensen så bedömer vara lämpligt. Stödet eller underlaget kan göras av vilket material som helst.

§2 Ett flyttbart altare kan göras av vilket fast material som helst som är lämpligt för liturgiskt bruk.

Can. 1237 §1 Fasta altare ska invigas, flyttbara antingen invigas eller välsignas, enligt de riter som föreskrivs i de liturgiska böckerna.

§2 Den gamla traditionen att placera relikier av martyrer eller andra heliga i fasta altaren ska behållas, i enlighet med de riter som föreskrivs i de liturgiska böckerna.

Can. 1238 §1 Ett altare förlorar sin invigning eller välsignelse i enlighet med Can. 1212.

§2 Altaren, vare sig de är fasta eller rörliga, förlorar inte sin invigning eller välsignelse till följd av att en kyrka eller annan helig plats överläts till världsligt bruk.

Can. 1239 §1 Ett altare, vare sig det är fast eller rörligt, ska reserveras enbart för gudstjänst, med uteslutande av all sekulär användning.

§2 Inget lik får begravas under ett altare; om så skett är det inte tillåtet att fira mässa vid det altaret.

KAPITEL V: Kyrkogårdar

Can. 1240 §1 Kyrkan ska där så är möjligt ha egna kyrkogårdar, eller åtminstone områden på allmänna begravningsplatser som är vederbörligen välsignade och reserverade för de avlidna troende.

§2 Om detta emellertid inte är möjligt, ska de enskilda gravarna välsignas i vederbörlig form vid varje tillfälle.

Can. 1241 §1 Församlingar och religiösa institutioner får ha egna kyrkogårdar.

§2 Andra juridiska personer eller familjer kan ha var sin speciella kyrkogård eller begravningsplats som, om den lokale ordinarius så bedömer, ska vara välsignade.

Can. 1242 Kroppar får inte begravas i kyrkor, såvida det inte är fråga om den romerske påven eller kardinaler eller, i deras egna kyrkor, stiftsbiskopar, till och med pensionerade sådana.

Can. 1243 Lämpliga normer ska genom partikulär lag antas för förvaltningen av kyrkogårdar, särskilt när det gäller skyddet för och främjandet av deras heliga karaktär.